

ข้อบังคับกรมเจ้าท่า

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับมาตรฐานที่พักอาศัยบนเรือประมง

พ.ศ. ๒๕๖๓

ตามที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาการทำงานในภาคประมง ค.ศ. ๒๐๐๗ ฉบับที่ ๑๘๘ (Work in Fishing Convention, 2007 (No. 188)) ซึ่งในภาคผนวก ๓ แห่งอนุสัญญาดังกล่าว ได้กำหนดมาตรฐานที่พักอาศัยบนเรือประมง และมีพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นกฎหมายอนุวัติการอนุสัญญาดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข เกี่ยวกับมาตรฐานที่พักอาศัยบนเรือประมง เพื่อปฏิบัติตามอนุสัญญาและพระราชบัญญัติดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ และ มาตรา ๑๖๓ (๑) (๒) แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ เจ้าท่าโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกข้อบังคับกรมเจ้าท่าไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับมาตรฐานที่พักอาศัยบนเรือประมง พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดา กฎข้อบังคับ ข้อบังคับ และระเบียบในส่วนที่บัญญัติไว้แล้ว ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“เรือประมง” หมายความว่า เรือประมงตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงานในงานประมง

“เจ้าของเรือ” หมายความว่า เจ้าของเรือประมง และให้หมายความรวมถึงผู้เช่าเรือประมง แต่มิให้หมายความรวมถึงเจ้าของเรือประมงซึ่งให้ผู้อื่นเช่าหรือใช้เพื่อประกอบกิจการประมงโดยตนเอง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

“เรือประมงใหม่” หมายความว่า เรือประมงซึ่งมีดาดฟ้า ตามกรณีดังต่อไปนี้

๑. กรณีมีการทำสัญญาต่อเรือ

(ก) มีการทำสัญญาต่อเรือ ในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ หรือภายหลังจากนั้น

(ข) มีการทำสัญญาการต่อเรือก่อนวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และทำการส่งมอบเรือ

เมื่อพ้นระยะเวลาสามปีนับจากวันดังกล่าว

๒. กรณีที่ไม่มีการทำสัญญาการต่อเรือ ให้ใช้วันดังต่อไปนี้แทน

- (ก) ที่มีการวางกระดูกงู หรือ
- (ข) อยู่ในขั้นตอนการต่อสร้างที่สามารถบ่งชี้ว่าได้เริ่มต่อเรือขึ้นขึ้น หรือ
- (ค) มีการประกอบชิ้นส่วนน้ำหนักรวมเกินกว่าห้าสิบตัน หรือเกินกว่าร้อยละหนึ่งของน้ำหนักเรือ ทั้งนี้ ให้ใช้ค่าที่น้อยกว่า

ความตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึง เรือประมงที่ต่อขึ้นใหม่เพื่อทดแทนเรือประมงเก่า ซึ่งได้รับความเสียหายโดยสิ้นเชิงและไม่สามารถซ่อมแซมให้กลับสู่สภาพเดิม

“เรือประมงเก่า” หมายความว่า เรือที่ไม่ใช่เรือประมงใหม่

“ตัดแปลงส่วนใหญ่” หมายความว่า การตัดแปลง ต่อเติมใด ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดการขยายขนาดความยาว ความกว้าง ความลึก ของตัวเรือ หรือการขยายขนาดความยาว ความกว้าง หรือ ความสูง ของที่พักอาศัย หรือระวางบรรทุกสัตว์น้ำหรือสินค้า อย่างชัดเจน

ข้อ ๕ ให้อธิบดีกรมเจ้าท่าเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้

หมวด ก

ข้อบังคับทั่วไป

ข้อ ๖ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับกับเรือประมงใหม่ และเรือประมงเก่าที่ตัดแปลงส่วนใหญ่ ที่มีดาดฟ้า และมีขนาดตั้งแต่สามร้อยตันกรอสส์ขึ้นไป

ข้อ ๗ ให้กรมเจ้าท่า มีอำนาจยกเว้นมิให้ข้อบังคับนี้ ใช้บังคับกับเรือประมงที่โดยปกติมีการใช้งานในทะเลไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง และขณะจอดเรือประมง แรงงานประมงได้ขึ้นไปอาศัยอยู่บนบก

กรณีเรือประมงตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าของเรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักผ่อน การบริโภค และสุขาภิบาลที่เหมาะสม

หมวด ข

การตัดแปลงส่วนใหญ่

ข้อ ๘ การตัดแปลงส่วนใหญ่ ให้หมายความถึง การตัดแปลงเรือประมงตามเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) การขยายขนาดของตัวเรือ โดยขยายขนาดความยาวตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไป หรือขยายขนาดความกว้างตั้งแต่ร้อยละสิบห้าขึ้นไป หรือขยายขนาดความลึกตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไป

(๒) การขยายขนาดที่พักอาศัย โดยขยายขนาดความยาวตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไป หรือขยายขนาดความกว้างตั้งแต่ร้อยละสามสิบขึ้นไป หรือขยายขนาดความสูงตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไป

(๓) การขยายขนาดระวางบรรทุภัณฑ์สัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ โดยขยายความยาวตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไป หรือขยายขนาดความกว้างตั้งแต่ร้อยละสามสิบขึ้นไป หรือขยายขนาดความสูงตั้งแต่ร้อยละสี่สิบขึ้นไป

หมวด ค

แบบแปลนเรือ

ข้อ ๙ กรณีเรือประมงใหม่ หรือเรือประมงเก่าดัดแปลงส่วนใหญ่ หรือเรือประมงซื้อมาจากต่างประเทศ ในสภาพที่ต่อสร้างหรือดัดแปลงเสร็จแล้ว ให้เจ้าของเรือหรือผู้ต่อเรือประมงยื่นคำขอ ณ สำนักมาตรฐานเรือ กรมเจ้าท่า เพื่อตรวจรับรองและอนุมัติแบบแปลนตามข้อบังคับกรมเจ้าท่าว่าด้วยการตรวจอนุมัติแบบแปลนเรือพร้อมเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) แบบแปลน

(๒) แบบการจัดการทั่วไป

(๓) แบบรายละเอียดที่พักอาศัย

(๔) หนังสือแสดงความทรงตัว

(๕) แบบการจัดการความปลอดภัย

(๖) แบบแสดงรายละเอียดวัสดุที่ใช้เป็นฉนวนกันความร้อนในที่พักอาศัย

หมวด ง

มาตรฐานที่พักอาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อ ๑๐ ให้เจ้าของเรือจัดให้เรือประมงมีมาตรฐานที่พักอาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวกในเรือประมง ตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

ข้อ ๑๑ ที่พักอาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) มีระดับเพดานสูงจากพื้นอย่างน้อยหนึ่งร้อยเก้าสิบเซนติเมตร เพื่อให้แรงงานประมงสามารถเคลื่อนที่ได้อย่างสะดวกสบาย

(๒) ไม่มีช่องเปิดใด ๆ จากระวางบรรทุภัณฑ์สัตว์น้ำ ห้องเครื่องจักร ห้องครัว ห้องเสียบียงห้องอบแห้ง หรือพื้นที่สุขาภิบาลส่วนรวม เข้าสู่ห้องนอนได้โดยตรง เว้นแต่มีไว้เพื่อเป็นทางออกสำหรับการหลบหนีและมีผนังกันซึ่งสามารถผนังน้ำและก๊าซได้

(๓) ผนังที่พักอาศัยมีฉนวนกันความร้อนอย่างเพียงพอ ผนังกันห้อง เพดาน และพื้นทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่าย ใช้สีที่สว่าง ทนทาน และไม่เคลือบสารที่เป็นพิษ และไม่สร้างในรูปแบบที่ทำให้สัตว์และแมลงขนาดเล็กสามารถใช้เป็นที่อาศัยได้ พื้นทำด้วยวัสดุกันลื่น ป้องกันความชื้น และทำความสะอาดได้ง่าย หากพื้นปูด้วยวัสดุที่เชื่อมต่อกัน ยานแนวเพื่อป้องกันการแยกออกจากกัน

(๔) มีมาตรการป้องกันแมลงวันและแมลงอื่น ๆ ในบริเวณที่พักอาศัยของคนประจำเรือ
(๕) มีมาตรการป้องกันเสียงและลดการสั่นสะเทือนไม่ให้มากเกินไป
(๖) มีการระบายอากาศที่ดีสำหรับที่พักอาศัย เพื่อควบคุมและรักษาสภาพอากาศให้เหมาะสมและไหลเวียน

(๗) ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ หรือระบบปรับอากาศ ในห้องพักอาศัย สะพานเดินเรือ ห้องวิทยุ และห้องควบคุมเครื่องจักร เว้นแต่เรือที่ใช้ทำการประมงในเขตที่ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องปรับอากาศ

(๘) ติดตั้งไฟส่องสว่างที่เพียงพอ

(๙) ติดตั้งบานบังช่องแสงด้านข้าง หรือกระจกรองแสง

(๑๐) ติดตั้งไฟฉุกเฉินภายในห้องนอน

(๑๑) ติดตั้งไฟส่องสว่างในห้องรับประทานอาหาร ช่องทางเดิน และช่องทางออกฉุกเฉิน

ข้อ ๑๒ ห้องนอน ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) อยู่ในตำแหน่งที่ไม่สั่นสะเทือนเกินควรจากสภาพคลื่นลมและการเดินเรือ โดยไม่พ้นไปกว่าแนวฉากกันชน (Collision Bulkhead)

(๒) พื้นที่ในห้องนอนไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าตารางเมตรต่อหนึ่งคน กรณีเรือที่มีขนาดตั้งแต่เก้าร้อยห้าสิบตันกรอสส์ขึ้นไป พื้นที่ในห้องนอนไม่น้อยกว่าสองตารางเมตรต่อหนึ่งคน ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวไม่รวมถึงพื้นที่เตียงและตู้เก็บของ

(๓) ห้องนอนสำหรับนายเรือเป็นห้องนอนเดี่ยว ห้องนอนสำหรับนายประจำเรือนอนรวมกันได้ไม่เกินห้องละสองคน ห้องนอนสำหรับลูกเรือ ให้นอนรวมกันได้ไม่เกินห้องละหกคน

(๔) ปิดป้ายระบุจำนวนผู้พักอาศัยในห้องนอนไว้ในที่ซึ่งสามารถมองเห็นได้โดยง่ายและชัดเจน

(๕) เตียงนอนปูด้วยแผ่นรองพร้อมด้วยเบาะนวม หรือแผ่นรองที่มีเบาะนวม

(๖) เตียงนอนมีขนาดไม่ต่ำกว่า ๑๙๘ x ๘๐ เซนติเมตร

(๗) จัดให้มีอุปกรณ์เพื่อความสะอาดกสบายสำหรับผู้พักอาศัย ซึ่งรวมถึงตู้เก็บของส่วนตัวที่เพียงพอต่อการเก็บเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัวอื่น ๆ และจัดให้มีโต๊ะและเก้าอี้ สำหรับการเขียนหนังสือ

(๘) แยกห้องนอนสำหรับชายและหญิง

ข้อ ๑๓ ห้องรับประทานอาหาร ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) ห้องรับประทานอาหารอยู่ใกล้หรือติดกับห้องครัว โดยไม่พ้นไปกว่าแนวฉากกันชน (Collision Bulkhead) และไม่ติดกับห้องนอน

(๒) ขนาดและอุปกรณ์ในห้องรับประทานอาหารเพียงพอต่อจำนวนคนประจำเรือสูงสุดที่อาจเข้ามาใช้งานพร้อมกัน

(๓) ติดตั้งตู้เย็นไว้ในที่สะดวกต่อการใช้งานโดยมีขนาดปริมาณบรรจุที่เหมาะสม

(๔) มีเครื่องทำน้ำดื่มร้อนและเย็น

ข้อ ๑๔ ห้องอาบน้ำ และห้องสุขา ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีเครื่องสุขภัณฑ์ ซึ่งรวมถึง โถสุขภัณฑ์ อ่างล้างหน้า อ่างอาบน้ำหรือฝักบัวอาบน้ำ โดยมีน้ำร้อนและน้ำเย็นตามสมควร และมีจำนวนอย่างน้อยหนึ่งชุดต่อคนประจำเรือซึ่งไม่มีห้องอาบน้ำส่วนตัวจำนวนหกคน

(๒) จำกัดการปนเปื้อนของสิ่งชำระล้างจากห้องอาบน้ำ ห้องสุขา ไม่ให้เข้าสู่พื้นที่อื่น ๆ และแยกห้องน้ำชายและหญิงออกจากกัน

(๓) พื้นทำด้วยวัสดุกันลื่นซึ่งมีความทนทานและสามารถป้องกันความชื้นและระบายน้ำได้ดี

(๔) มีการระบายอากาศที่ดี โดยท่อระบายอยู่ห่างจากที่พักอาศัย

ข้อ ๑๕ สิ่งอำนวยความสะดวกในการซักอบรีด ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีอุปกรณ์สำหรับการซักอบรีดเสื้อผ้า อย่างน้อยหนึ่งชุด

(๒) กรณีเรือที่มีขนาดตั้งแต่เก้าร้อยห้าสิบตันกรอสส์ขึ้นไป จัดให้มีห้องหรือพื้นที่สำหรับซักตาก และรีดเสื้อผ้าโดยเฉพาะ และมีการระบายอากาศและความร้อนที่ดี รวมถึงมีราวตากผ้าหรือวิธีการอื่น ๆ ในการทำให้เสื้อผ้าแห้งได้

ข้อ ๑๖ ห้องพยาบาล ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) มีพื้นที่สำหรับการดูแล รักษา ผู้เจ็บป่วย หรือผู้บาดเจ็บ

(๒) เรือที่มีขนาดตั้งแต่เก้าร้อยห้าสิบตันกรอสส์ขึ้นไป จัดให้มีห้องหรือพื้นที่สำหรับผู้ป่วยโดยเฉพาะ และมีอุปกรณ์สำหรับการรักษาพยาบาล

ข้อ ๑๗ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) มีตะขอไว้สำหรับแขวนชุดหรืออุปกรณ์เผชิญสภาพอากาศเลวร้าย และอุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคลอื่น ๆ ติดตั้งในตำแหน่งที่สะดวกต่อการใช้งาน

(๒) จัดให้มีจาน ชาม ถ้วย และอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหาร

(๓) จัดให้มีเครื่องนอนและผ้าห่ม

ข้อ ๑๘ ห้องครัว ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีอุปกรณ์ในการประกอบอาหารบนเรือ

(๒) จัดให้มีพื้นที่สำหรับประกอบอาหาร ซึ่งมีแสงสว่างและการระบายอากาศที่ดี

(๓) กรณีมีถังบรรจุก๊าซหุงต้มซึ่งใช้สำหรับการประกอบอาหาร ให้ติดตั้งบนดาดฟ้าเปิดโล่ง โดยมีเครื่องกำบังจากความร้อนและป้องกันความเสียหายจากการกระแทก

(๔) จัดให้มีพื้นที่จัดเก็บเสบียงที่เหมาะสมและเพียงพอ โดยสามารถป้องกันความชื้นรักษาความเย็น และมีการระบายอากาศที่ดี หรือจัดให้มีตู้เย็นจำนวนอย่างน้อยหนึ่งเครื่อง

ข้อ ๑๙ ความสะอาด และสภาพที่พักอาศัย ให้มีมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีอุปกรณ์รองรับขยะไว้ในที่ปิดมิดชิด หรือมีภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ไว้ในพื้นที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว

(๒) จัดคนประจำเรืออย่างน้อยหนึ่งคน ให้มีหน้าที่ตรวจสอบที่พักอาศัย เพื่อให้แน่ใจว่าที่พักอาศัย ห้องครัว พื้นที่เก็บเสปียง มีความสะอาด ความปลอดภัย และมีสภาพเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย และได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี และมีปริมาณอาหารและน้ำดื่มที่เพียงพอ และมีการบันทึกผลการตรวจ และการแก้ไขข้อบกพร่องที่ตรวจพบไว้เป็นหลักฐาน

หมวด จ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๐ บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนดตามกฎหมายข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ (ฉบับที่ ๓๗) พ.ศ. ๒๕๕๓ และข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือเพื่ออนุญาตให้ใช้เรือและใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดแย้งกับข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

วิทยา ยาม่วง

อธิบดีกรมเจ้าท่า